

GAZETA

ANTIREVIZIONISTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD, Str. Nicu Filipescu 30. - Telefon 699

Organ săptămânal de documentare
Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei.
Autorități, instituțiuni, întreprinderi 500 lei.
Autorități și instituțiuni sătești 200 lei.

O NERUȘI- NARE

Am arătat în nr-ul al 40-lea „Gazetei Antirevizioniste” s'a deschis la Londra o expoziție a unui sculptor ungar, a lui Kisfaludy-Strobl, care trebuie să ne intereseze aproape, fiindcă sculptorul acesta s'a dovedit în zeci și zeci de rânduri agent al Ligii Revizioniste. Trimes de irendenta ungurească în Anglia să pună mâna cu arta sa măreșile engleze și să le gageze față de cauza revizionistă, sculptorul acesta cu nume unguresc și evreiesc a put să-și transforme atelierul în adevărată mreșă revizionistă, aducând întotdeauna pe seferul dela Londra al Ligii Revizioniste ca să ia celorlalte poza declarații pentru „Pesti Hirlop” despre chestia maghiară, bine știind că nu va face caz de acest abuz, că modelele jenate să-și pună adevărată părere, vor fi întotdeauna concesii artistului-gază declarându-se că pe față, mai cu înconjur pentru cauza ungurească. Am să-mărit, preceam spunem, de vreme îndelungată apucătura aceasta a sculptorului trimis nume de irendenta ungurească în țara lorzilor, fiindcă au arătat în „Pesti Hirlop” în vremea din urmă zeci și zeci de interviuri de-acestea, luând înfățișările engleze în atelierul sculptorului lipsit de delicateță. Unealta aceasta a irendentei ungurești are deci de vreo lună expoziție la Londra. Și trebuie vorbim azi din nou despre fiindcă ceea ce s'a petrecut la 2 Noembrie la expoziția Strobl zis Kisfaludy întrece granițele oricărei nerușinării. Sculptorul Kisfaludy zis Strobl (cu invers) a sculptat între altele bustul ducelui de Kent, suveranilor Angliei. Deci venit să-i viziteze la 2 Noembrie expoziția mama ducele regina Maria. Și arată în „Pesti Hirlop” din 3 Noembrie după ce a examinat mult și bustul, suverana Angliei interesat de marmora din care a fost croit bustul. „E marmora depe teritoriul Ungariei, adusă dela Ruckica” — răspuns sculptorul. Când Kisfaludy-Strobl a amintit de Transilvania (continuă „Pesti

O nouă officină iredentistă

Asociația națională a studenților maghiari a cerut astăzi primăvară cu mare tâmbălu să se înființeze la Universitatea din Budapesta un **Institut de studii minoritare**, și să se țină la post un unguere de radio conferințe despre situația minorităților maghiare din statele succesoare.

S'a putut lesne înțelege din împrejurarea că aceste cereri s'au făcut în aceeași vreme, din ce în ce îndrăzneț și cu scop se urmărește prin ele. De altminteri în adunarea ce-au ținut-o înainte d'a se prezenta rectorului Universității și directorului postului de radio (am arătat acest lucru la timpul său), studenții n'au făcut nicio taină din faptul că vreau numai o agitare a chestiei minorităților maghiare din statele succesoare, și n'au schimbat n'au amintit printr'un singur cuvânt că ar vrea să se cerceteze la Institutul minoritar al Universității din Budapesta și chestiunea minorităților etnice și confesionale din raiul hortist.

E împede de tot. Și foarte onorabil pentru un tineret care de sigur și în Ungaria are supra-numele de tineret generos, ba poate are și pretenția de-a se numi obiectiv!

Institutul minoritar cerut de Asociația națională a studenților unguri — asociație de altminteri extrem de activă și acasă și în străinătate în toate domeniile unde se aventurează revizionismul unguresc — e acum aproape înființat. La 24 Octomvrie senatul Universității a hotărât să-i dea ființă, după ce i-a pregătit încă de astăzi vară programul, și a pus în fruntea lui pe fostul rector dr. Kenéz Béla. Inaugurarea i-i chestie de zile.

Și cu-aceasta am putea termina. Ști de-ajuns ce va fi acest Institut de studii minoritare, la ce ne putem aștepta din partea lui, și ce datorie avem, jădecă ce datorie au organizațiile noastre studentești și Universitățile noastre, și la noi acasă dar mai cu seamă în străinătate, unde ne vom pomeni ca

Hirlop”), regina a adăos: „Al din Siebenbürgen!”

Observați întâi premeditarea acestei nerușinări: sa sculptezi bustul fiului suveranilor Angliei din marmoră adusă la Londra din Transilvania românească, penfruca dacă vei fi întrebă (sau chiar dacă nu vei fi), să spui ceea ce a spus reginei engleze acest Kisfaludy-Strobl.

Adăugați apoi că regina față de care s'a comis această delicateță este străns înrudită

măine cu publicații ale acestei officine iredentiste și cu invitații ale ei către savanții și oamenii politici ca să meargă să țină cursuri la Budapesta.

O aprobare nem- fească incalificabilă

Mai este însă ceva în legătură cu acest Institut, ce trebuie știut și de ai noștri.

În „Magyarság” din 3 Nov., gazeta în care s'au dus precum se știe cele mai turbate campanii în contra frunțașilor acțiunii de rededeptare a nemților din Ungaria și mai ales tocmai în contra insului de care vorbim acum — s'a publicat o scrisoare către redacție a lui Franz Kussbach, ginerele și succesorul martirului Iacob Bleyer la președinția „Kulturverein”-ului nemțesc din Ungaria, pe care n'a pregetat să și-o împartă cu impulsul guvernului, cu renegatul Gustav Graz, tolerându-i acestuia să dea astăzi vară afară din comitet pe nemții intransigenți și să-i înlocuiască cu renegați, dându-se apoi fășiș cu renegații, în contra intransigenților cari porniseră luptă deschisă în contra ungrizării conducerei „kulturvereinului”.

Acestea zise, se va nteleg de-ajuns scrisoarea scandalosă a trădătorului Kussbach.

Ginerele martirului Bleyer își arată bucuria că se înființează Institutul minoritar, nădăjduind că „va servi în chip eficace scopurile dreptății maghiare și ale viitorului maghiar mai frumos”. Spune apoi că are și motive personale să se bucure: „Penfrucă eu am cerut încă cu mulți ani înainte înființarea unui astfel de institut, în conferințele ce-le-a ținut despre condițiile revizuirii o asociație de juristi maghiari, și mi-am repetat în chip apă at propunerea în această chestie, dimpreună cu argumentele referitoare la necesitatea acestui institut, în scrisoarea deschisă „Credință pentru credință” ce-am adresat-o printr'o gazeta budapestană de putatului

cu dinastia României, și întrebă-vă dacă se poate închipui, chiar și la niște unghie ale irendentei ungurești, mai mare neobrăzare ca aceasta a sculptorului trimis la Londra de Liga Revizionistă maghiară.

Semnalam nerușinarea omului Budapestei fiindcă atâtă putem face. Oficiali! aca noastră are însă dăru să n'o lase nepedepsită. Nădăjduim că va și să intervina cu toată tăria.

Elemér Jakabffy, conducătorul minorității maghiare din Ardeal”.

Laudă apoi hotărârea ce s'a luat ca să se înființeze institutul la Budapesta, deoarece acolo sunt destui oameni cu greutate cari să se ocupe de el, și se vor putea aduce acolo colaboratori din străinătate, „ca să se dea acestui for o greutate cu adevărat internațională.”

Institutul — continuă Kussbach — nu se va adresa numai studenților ci și publicului, „și astfel va deveni izvorul de lumină al unei lumini largi, în care fiecare va descoperi și va vedea limpede căile, modalitățile și mijloacele prin cari se va putea reface Ungaria-Mare”.

Kussbach încheie apoi astfel, ca să-și justifice hizară scrisoare și să-și scuze purtarea dela „Kulturverein”:

„Nemții din patrie (adecă din Ungaria — n. tr.) salută plini de nădejde și încredere această nouă instituție, cu prilejul plecării ei la drum, nădăjduind și presupunând că obiectivitatea ei științifică necondiționat obligatorie și înțelegătorul sentiment de dreptate ce e legat de aceasta, va ajuta să se aducă, ba chiar va aduce și în privința chestiunilor deschise ale germanilor din patrie soluțiile atât de dorite și dă-tătoare de reciprocă liniștire. După părerea noastră trebuie avut mare grijă în cadrele activității acestui institut, ca pe lângă examinarea situației minorităților din ținuturile ocupate privirea cercetărilor științifice să nu-și uite de studierea condițiilor din patrie și nici de necesitatea prelucrării ei științifice, și în privința aceasta să primească cu prietenească bunăvoință serviciile tuturor acelor cari sunt competenți și prin rolul lor avut până acum în domeniul acesta, ca să prezinte date credibile.”

Să mai comentăm această ciudățenie?

De ajuns să arătăm: că acțiunea revizionistă ce o servește institutul minoritar, și cercetarea nu obiectivă dar de orice fel a chestiunilor minoritare din Ungaria la acest institut, sunt lucruri cari nu se împacă cum nu se împacă apa cu focul, atunci când tratamentul minoritar din Ungaria e în comparație cu tratamentul din statele succesoare acelu ce se știe; că d. Kussbach nu e sincer când încheie precum încheie, după ce și fixează ca scop institutului refacerea Ungariei-Mare, care ar însemna și readucerea într'un jug ce nu-l doresc a germanilor din statele succesoare și zădărnicierea aspirațiilor germanilor din Germania; și că d. Kussbach, du-

(Continuare în pag. VIII-a)

Răvașe

Președintele Ligii Revizioniste, șwabul renegat dela Vârșef Francisc Herczeg, a publicat în „Pesti Hirlop” din 3 crt. un articol nostim de tot. Prin care cere — fiindcă revista „Deutsche Zahnärztliche Wochenschrift” din München își adresează exemplarele la Budapesta pe adresa Ofenpest în loc de Budapest — să se deie Budapestei numele Buda, ca străinii să nu mai poată săvârși în contra numelui capitalei maghiare asemenea delicatețe.

Șwabul renegat din fruntea Ligii Revizioniste își motivează astfel propunerea: Pești e nume slavon (înseamnă cuptor, tot așa ca nemțescul Ofen), în vreme ce Buda „e nume cu asonanță străveche maghiară și în orice caz de origine turanică (după credința obștească purcede dela huni)”; apoi: numele Budapesta e d'abia din jumătatea a doua a secolului trecut, când s'a unit Buda cu Pesta; e vorba prin urmare de o simplă revenire la numele străvechi al capitalei.

Să-l lăsăm deocamdată pe d. Herczeg să creadă că a rehunificat capitala maghiară, dacă i-a tăiat coada veteroslavă și a lăsat-o simplă Budă. Vor fi multe nostime de spus despre această rehunificare sau rehunificare, după ce propunerea lui Herczeg va fi primită. Deocamdată să semnalăm din articolul președintelui Ligii Revizioniste un pasaj: acela unde se întrebă grozav de mirat, ce vor cu exproprierea Budapestei germanii, fiindcă exproprierea aceasta înseamnă un adevărat atentat în contra principiului rasist al hitlerismului: „câci doar — spune șwabul hunificat dela Vârșef — ungrizarea nu-i de rasă ardeă, ba, s'avem iețlare, jidooni sunt cu mult mai apropiate rude ale germanilor decât ungrii cei de origine turanică”.

Mda! E nostimă vorba asta, acum în deosebi când s'a refăcut în zodia lui Marie tovarășia germano-maghiară. Numai că nu de dragul turanicilor din Budapesta i se zice Budapestei în Germania așa cum i se zice. D. Herczeg o știe de altfel prea bine. Fiindcă sunt în Budapesta și n'impresurimile ei tocmai destui nemți nehunificați, ca să-i îndreptățescă pe hitleniști să-și mute granița răsăriteană (ca între prieteni la toată, de altminteri) tocmai la blaue Donau dela Budapesta.

Situația Ungariei în pragul iernii

Oficiul revizionist „Pesti Hirlap” a publicat la 3 Nov. o descriere foarte întinsecă a situației ce-o are în pragul iernii Ungaria.

Se arată în descrierea aceasta: că mizeria a ajuns la sate din cale afară de mare; că recolta a fost foarte puțină, și lumea își vinde vitele, ba pe alocuri și nutrețul, deși e foarte neîndestulător, ca să-și cumpere de ale gurii; că țărani își vând pământurile ca să poată ieși din iarnă, iar din pricina aceasta pământul s'a ieftenit mult față de cum era acum anul; și că singuri gospodarii de dincolo de Dunăre, despre cari se știe că-s în bună parte nemți, au o situație stabilă.

„Pesti Hirlap” arată apoi că nu se simte nicio ușurare în urma noii aranjări a datoriiilor agricole, și că exportul nu făgăduiește nicio îmbunătățire a stărilor acestora îngrijorătoare, deoarece — de-o parte — rezervele ce se pot exporta sunt prea de tot mici, iar de altă parte nu sunt nădejdi că vor putea fi de fapt exportate.

În afară de cai, de vaci, de porci și de gălile, nu este pentru export decât foarte puțin vin și și mai puține fructe, iar din grâu numai 4—5 milioane de chintale. Alte cereale nu sunt încă ajuns nici pentru consumul intern.

La aceasta se adaugă faptul că nu se știe dacă se va putea exporta ceva sau ba.

„Nu trebuie, anume, să pierdem un moment din vedere faptul — spune textual oficiul revizionist — că Liga Națiunilor va aplica foarte curând cu toată strășnicia sancțiunile economice plănuite în contra Italiei, și că, în legătură cu aceasta, nu va ajunge sub boicot numai piața italiană, ci eventual, în foarte scurtă vreme, și țările cari n'au

aderat la boicotul economic hotărât în contra Italiei.”

„Și e neîndoiește că extinderea sancțiunilor economice și în contra țării noastre va avea urmări cari în clipa aceasta nici măcar nu se pot bănuși, după stălpii necesari politicii noastre de valorificare sunt piețele străine, și după ce la procurarea materiilor brute cari îi trebuiesc industriei noastre, nu ne putem cătuși de puțin lipsi de valutele ce ni le dă negocul cu străinătatea.”

„Pesti Hirlap” se întrebă apoi: unde ne vom trimite grăul și vitele, dacă ni se 'nchide piața italiană? Fiindcă nici Austria, nici Germania nu ne pot compensa de pierderea acestei piețe.”

„Mai cu seamă e adevărat acest lucru în ce privește piața germană, care, după cum se știe, ne

dă pentru produsele noastre agricole cari prețuesc cât aurul curat, aproape numai articole industriale, și anume dintr'acelea cari nu se pot valorifica decât cu greu în circulația internă, în schimb refuză precât poate să ne pună la dispoziție în măsura cerută materii și articole industriale dintr'acelea în schimb cărora piața nemțească câștigă lesne valute nobile. Nu este cătuși de puțin sănătos lucru, că noi îi dăm materii prime cari au o valoare întreagă, și primim în schimb 70—80 la sută valoare-muncă.

„De altfel — încheie oficiul revizionist — după a noastră cunoștință avem în clipa aceasta creanțe însemnate și față de piața italiană și față de cea germană, izvorite din bilanțul negocului nostru extern.”

Invățătorii fără posturi din Ungaria

Un învățător fără post, Fekete Imre, publică în n-rul din 15 Oct. al revistei budapestane „Magyar ut” o scrisoare desperată, întrebând guvernul: ce are de gând să facă cu cei mai bine de 10 mii de învățători fără slujbe?

Arată că deși contingentul de elevi dat pe mâna câte unui învățător e de 100—130 de inși, totuși numiri nu se mai fac, în schimb în anul 1934 școlile normale au dat 2140 de învățători noi, iar în anul acesta cam tot atâția.

Învățătorul fără slujbă se 'ntreabă de ce nu se reduce numărul înscrisurilor la școlile normale, și de ce nu se desființează câteva dintre școlile acestea? De ce nu se reduce numărul dascălițelor? Fiindcă dintre 19.423 învățători câți sunt astăzi în Ungaria, 8.485 sunt fe-

mei, iar dintre cei 9.636 de elevi ce i-au avut în anul trecut cele 55 de școli normale, 6427 au fost fete. De ce — se 'ntreabă mai departe Fekete Imre — biserica romano-catolică are 26 de școli normale de fete, iar de băieți numai 6?

Mai reținem din scrisoarea dascălului năcăjit următoarele informații:

Posturile învățătoresci sunt ocupate în bună parte de neveste sau fete ale puternicilor zilei, iar învățătorii stau fără slujbă.

În anul școlar trecut au fost în școlile primare din Ungaria 995 336 elevi, dintre cari fete 438.815. Dascălițele ar trebui deci reduce în proporție cu contingentul elevelor, și anume pentru că nu vreau să se mărite, iar dacă se mărită nu vreau să facă copii.

BILANȚUL DEVASTATORILOR budapestani ai pădurilor noastre

Societatea budapestană Nașici, care-și are de formă centrala în Elveția, și-a ținut la 29 Octomvrie adunarea generală la Geneva, sub președinția jupânului Albert Hirsch.

După cum arată ziarele budapestane din 3 Nov., societatea și-a 'ncheiat socofelile anului acestuia cu un venit curat de 344.705.72 franci elvețieni.

Venitul acesta e realizat în primul rând din exploatarea de păduri din România și Iugoslavia — la noi din exploatarea făcută sub numele de „Lomaș”, iar în

Iugoslavia din exploatarea făcută sub numele de „Nașici.”

Venitul curat ar fi fost și mai mare, dacă nu-l reduceau simțurile cheltuielile avute de jupânii budapestani cu marele proces de la Osiek, unde au ajuns pe bancă acuzațiilor aproape toți funcționarii mai de seamă ai filialelor din Iugoslavia ale societății, amestecați în evaziuni fiscale de felul celor săvârșite la noi de societatea „Lomaș”, și apoi în eludări ale formei agrare.

Ce a vorbit la Budapesta episcopul Makkai

Protestanții din Ungaria — după cum am mai anunțat — au sărbătorit la 31 Oct. aniversarea a 418-a a începutului reformatiei lui Luther, și ca să-i dea serbării un caracter iredentist, au invitat să țină la adunare cuvântarea festivă pe episcopul protestant al Clujului, pe Alexandru Makkai, care are un băiat deputat în parlamentul lui Gömbös.

Episcopul Makkai — precum se poate vedea din reproducerea semi-oficiosului „Budapesti Hirlap” — a ținut o cuvântare inofensivă. Inofensivă până la un punct. A vorbit despre spiritul evanghelic, despre chestia: dacă e vr'o 'mpotrivire între evanghelie și națiune, și a încheiat spunând: că „evanghelia poruncește deadreptul o societate fraternă, iar posibilitatea cea mai minunată pentru 'nfăptuirea acesteia este națiunea. Dumnezeu — a terminat episcopul dela Cluj — a dat națiunii noastre simțul dreptății și al dreptului, și i-a dat darul sublim al mărimii. Dacă vom ști să facem aceste caracteristici să domineze,

vom fi făcut din nația noastră nație cristiană.”

De sigur că latifundiarii care ascultat această perorație „areleană”, n'au socotit-o o satiră adresa mărimii lor, din pricina căreia trei milioane de unguri raiul hortist nu au după ce apă. Au reținut numai chestia simțul de drept și dreptate al ței maghiare, fiindcă asta are gătură cu „Justice for Hunga-

HALAL!

Ziarul „Tribuna Noastră”, organul Centralei din Cluj a națiunilor de meseriași, comertanți și muncitori români, publicat în numărul dela 3 Nov. următoarele:

„Să fie adevărat, că primă orașului Cluj a acordat 86 mii de lei ziarelor minoritare tunci când pentru „Tribuna Noastră”, modestă făclie a clasei mijloc românești și aprigă luptătoare pentru românizarea orașului, nu s'a găsit încă nici un ban?”

Cuprinsul, mijloacele și scopul revizuirii ungare

III.

de Alexandru Olteanu

Revizuirea ungară ocupă un loc distinct în mijlocul doctrinelor revizioniste. Publiciștii și juriștii unguri refuză să o compare cu revizionismul german.

În general se deosebesc trei doctrine revizioniste:

1. Revizionismul principal (generos) profesat mai ales de Italia, care se limitează la încurajarea verbală a pretențiilor nedreptățiți, urmărind scopuri eminamente politice.

2. Revizionismul practic (egoist) profesat de Germania și Ungaria, care practică opera de sabotare sistematică a ordinii actuale creată de tratate.¹⁾

3. Revizionismul empiric, profesat de Anglia, care, inspirându-

se din concepția profesorului I. N. Keynes, exaltează principiul echității și intereselor economice.²⁾

Până alaltăieri s'ar mai fi putut vorbi și de un revizionism revoluționar cu care Rusia Sovietică încercase să acapareze minoritățile din Europa pentru ideea revoluției mondiale și pentru ordinea socială comunistă.³⁾

Revizionismul german, conștient de forța sa, urmărește suprîmarea acelor prohibițiuni contractuale pe care le consideră dăunătoare pentru „progresul normal” al Germaniei. Bineînțeles, nu a renunțat la dreptul ca după abrogarea acestor prohibiții

²⁾ Victor Cornea: Mișcarea revizionistă din Anglia și chestia Transilvaniei. București 1934. pag. 10.

³⁾ „Pesti Napló” din 1932.

să-și realizeze și aspirațiunile expansive prin propriile forțe. Nu solicită, ci operează prin nerespectarea tratatelor.

Ungaria, cu o populație de abia 8 milioane, nu poate influența în mod real politica internațională. Deaceia se adresează sentimentului uman al Europei. Sabotează — cât se poate — eforturile depuse pentru pacificarea bazinului dunărean, și are un caracter eminamente teritorial.¹⁾ Ca formă, își bazează revendicările pe argumente juridice, căutând formula care să o pună la adăpostul acuzațiunii că ar atenta la pacea organizată. Aceasta însă nu o reține să afirme în surdina că pacificarea zonei popoarelor mici ar fi irealizabilă fără satisfacerea pretențiilor revizioniste ungare, și că dacă vor fi neglijate, vulcanele urei de rasă se vor pune în activitate.

Revendicările ungare se sprijinesc pe art. 19 din Pactul pen-

¹⁾ Gheorghie Sofronie: Tratatul dela Trianon și acțiunea revizionistă. Oradea 1934. Ed. III. pag. 14.

tru Societatea Națiunilor, și pe Scrisoarea Millerand din 6 Mai 1920, prin care consiliul suprem a răspuns în linii generale la obiecțiunile delegației ungare. Se zice că art. 19 ar fi destinat să îndrepte eventuale erori și greșeli pe cari autorii tratatelor le-au comis din cauza pripelii cu care au studiat problemele abordate. „Adunarea poate — spune acest articol mult discutat — din timp în timp, să invite pe membrii societății să procedeze la o nouă examinare a tratatelor devenite inaplicabile, ca și a situațiilor internaționale a căror menținere ar putea pune în pericol pacea lumii.”

Asupra înțelesului acestui text s'a ivit o controversă. Interpretii acordă o deosebită importanță întrebării: dacă art. 19 se poate aplica și la clauzele teritoriale, și dacă invitarea membrilor la o nouă examinare a tratatelor sau a situațiilor primejdioase trebuie luată cu majoritate sau cu unanimitate de voturi.

O parte dintre juriști constată că

art. 19 s'ar putea aplica și la clauzele teritoriale ale Tratatului dela Trianon. „Acest articol spunea d. Nicolae Titulescu ocazia desbaterii chestiunii tratatului dela Marsilia — vizând clauzele în curs de executare. Fruntariile fiind deja aplicate, revizuirea prevăzută de art. 19 se referă la ele. Dar chiar dacă cineva nu este partizan al aceluia teoriei, toată lumea este de acord pentru a spune că revizuirea poate fi aplicată fără consimțământul părților interesate.”

D-sa admite, sub rezerva venită în cece privește obiectul ei, că revizuirea este o instituție legală, care autorizează pe membrii Națiunilor „pentru a ști dacă și nimitatea cerută și votul părților se găsesc întrunite”, dar susține că este ilicită propaganda caută să compromită integritatea teritorială și independența politică a statelor străine. O astfel de propagandă nu servește decât relațiunile amicale ale națiunilor și nici pacea mondială.

Sunt adevărate moaștele Sfântului Ștefan al Ungariei?

În luna trecută, după cum am văzut la timpul său, s'a sfârșit sentința Curții de Casație și s'areștă un proces care a făcut senzație: al preotului Ștefan Szabo, condamnat de toate instanțele pentru că a scris cățiva ani că tărăboiul (așezăm: iredentist) ce se face în fiecare vară sub pretextul adevăratei moaștelei lui Ștefan I-ul (așa-zisa „sfânta dreaptă”), este o pură excocherie, deoarece n'a fost încă nimeni care să „sfântă dreapta” e 'ntr'adevăr dreapta Sfântului Ștefan. Curtea de Casație a confirmat condamnarea lui Szabo, deși toate autoritățile preme ale protestanților din Ungaria (sinodul din Dobrișin și sinodul din Budapesta) s'au identificate cu dânsul, enunțând prin comunicări publice că socot și ele că Sfântul Ștefan drept o șarlatanie o erezie, și că, chiar dacă ar fi dovedit, cum însă nu este, că Sfânta dreaptă e dreapta lui Ștefan I-ul, nici atunci cultul ei nu poate fi impus protestanților, cari condamnă dogmatic închinarea la moaște.

Cu aceste condamnări ale tărăboiului iredentist ce se face la Budapesta în ziua întâiului rege și chiar, s'au unit precum se vede și studenții protestanți din Budapesta.

Revista asociației lor, „Magyar Hírlap”, a venit la 15 Oct. să conțină din nou cultul așa-zisei „drepte sfinte”, scriind în editorial următoarele:

„Actul judecătoresc al procesului sfintei drepte s'a sfârșit. Curtea de Casație a condamnat pe Ștefan Szabo pentru studiul și pentru articolele ce le-a scris despre originea Sfintei Drepte.

„Chestiunea în sine a Sfintei Drepte nu s'a închis însă. Va rămâi dăinuî încă multă vreme, pentru că se cuprinde în ea în

esență o mare întrebare principială: ce să se întâmple cu o tradiție — fie ea bisericească sau națională — dacă se adevărește că nu se potrivește cu faptele, că nu corăspunde realității?

„În ochii noștri e lucru cu totul limpede că o tradiție, fie ea oricât de simpatică din anumite puncte de vedere, nu poate fi niciodată un scop în sine și cu atât mai puțin o afacere sau ceva pus în slujba intereselor unei sau altei clase sau tagme privilegiate.

„Orice tradiție nu are valoare și îndreptățire de a dăinuî decât atâta vreme cât exprimă în astfel de chip un trecut, ca să fie izvor pentru viitor, și câtă vreme înspiră, născându-se din ea visuri

și viziuni. Din clipa în care și-a pierdut această putere, și-a pierdut și dreptul de existență: a devenit sare fără gust. Măsura valorii tradiției o constituie deci faptul: dacă se poate întemeia sau ba pe ea un viitor. Ori, după credința noastră, pe o minciună sau pe o eroare — fie ea oricât de bună credință — nu se poate întemeia viitorul.

„În privința chestiunii Sfintei Drepte e deci deasemenea hotărâtor: dacă rezistă luminii criticii istorice. Este adevărată, sau e numai o pioasă sinamăgire?

„Deslegarea acestei întrebări revine istoricilor. Și vor și deslega-o — să sperăm, cât mai de grabă.”

Știri deochiate

Asociația „Turul” a studenților unguri a organizat la Budapesta la începutul lunii un concurs de tir de trei zile, la poligoanele militare dela Nagytétény și din piața Marczibányi. Concurusul s'a început cu puști militare și revolve, și s'a continuat cu puști-mitraliere. Au participat din provincie 22 de cete, iar din capitală un grup de 80. La trageri a asistat și arhiducele Iosif și generalul Hadnagy. (Cf. „Pesti Hírlap” din 3 XI.)

De ziua morților s'a făcut la cimitirul militar din Budapesta o mare paradă cu iz iredentist. S'au oficiat parastase și s'au rostit cuvântări la monumentul eroilor din cimitir, care a fost îmbrăcat în roșu-alb-verde și a fost luminat de reflectoare, apoi parada s'a continuat la mormântul simbolic al eroilor îngropați în „ținuturile ocupate”, care e alcătuit din

trei mobile, cu o cruce dublă deasupra movei celei mari din mijloc, după simbolul Tatrei, Fatrei și Matrii din emblema Ungariei-Mari.

Solemnitatea s'a început cu „Himnus” și cu „Szozat”, și s'a continuat cu discursuri. Episcopul militar Haász a ținut o cuvântare în care a spus, că sufletele eroilor stau de strajă în ceri ca să apere națiunea și Ungaria-Mare (sic!)

Regimentele din Șopron — dupăcum anunță „Uj Magyarország” din 3 crt. — au luat inițiativa să-și scrie istoria. Fiindcă-i vorba de regimente cari au luptat la Oituz în contra armatei românești, monografia ce se anunță ne va interesa și pe noi. Nu de alta, ci ca să-i reducem minciunile și laudele de sine la adevărata valoare.

Regimentele din Șopron — dupăcum anunță „Uj Magyaróság” din 3 crt. — au luat inițiativa să-și scrie istoria. Fiindcă-i vorba de regimente cari au luptat la Oituz în contra armatei românești, monografia ce se anunță ne va interesa și pe noi. Nu de alta, ci ca să-i reducem minciunile și laudele de sine la adevărata valoare.

O armată care nu poate să demobilizeze

de prof. I. LUPAȘ

După încheierea războiului mondial viața popoarelor istovite de nenumărate sacrificii și suferințe, nu s'a putut învrednici în plină măsură de binefacerile unei păci, care să le fi făcut posibilă tămăduirea rănilor deschise și reparația pierderilor îndurate în cursul anilor de vifor și prăpăd. Pacea vestită solemn și împodobită cu semnăturile oficiale, cari au ratificat tratatele izvorite din amănunțite studii și discuțiuni preliminare, nu și-a putut revărsa asupra omenirii întreg belșugul de seninătate și potolire a patimilor războinice.

În locul unei păci adevărate, care ar fi fost menită să aline sfâșietoarele dureri și tulburări sufletești ale omenirii, aceasta s'a găsit în situația de a fi nevoită să se mulțumească doar cu câteva fărâme oferite de iluzia păcii mult așteptate.

Anii câți s'au scurs dela încheierea războiului până în timpul de față, au fost grei și sbuciumați mai ales din pricină că războiul nu s'a sfârșit cu adevărat, ci a luat alte înfățișări mai puțin sângeroase. Dintr'un război al tunurilor și al tancurilor îndreptate contra armatelor de pe câmpul de luptă, s'a prefăcut într'un război subteran, al tuturor mijloacelor infernale de intrigă și sdruncinare subversivă prin care unele dintre neamurile învinse au căutat și caută cu orice prilej să neliniștească Europa, fără a-i da răgaz să se bucare de roadele păcii.

România întregită și-a putut da seama dela început că mai ales la granița de vest vor fi necontenite ațăfări împotriva ei și svârcoliri puse la cale de cătră vechii dușmani, doritori să clatine și să surpe, deodată cu așezământul păcii europene, integritatea teritorială a statelor cari au reușit a-și redobândi regiunile ce li se cuveneau din cuprinsul prăbușitei

monarhii austro-ungare. Vecinii noștri dela Tisa erau cunoscuți de mai înainte ca unii cari, orbiți de o iremediabilă pornire spre mărire deșartă, nu vor ști să-și înfrâneze poftele de nedrepte usurpațiuni seculare. Putea să prevadă oricine că ei vor încerca toate mijloacele de a face să reinvie cu timpul vechile nedreptăți ale trecutului.

Și au încercat. Cei ce au cercetat cu atențiunea cuvenită expoziția antirevizionistă din București, Brăila, Cernăuți, Craiova, Cluj, — s'au putut convinge cât de variate și multiple mijloace au pus în aplicare aprigii revizionisti dela Budapesta în propaganda lor îndreptată împotriva României, Italiei, Iugoslaviei și Cehoslovaciei. Dela cartea de rugăciuni, în paginile căreia au strecurat ură și răzbanare în locul iubirii deaproapelui, dela abecedare și nevinovate jocuri de copii, plănuite însă cu rafinată metodă revizionistă, până la manualele de geometrie și matematică, de citire și geografie, până la mulțimea nesfârșită a pamfletelor pline de minciuni și de injurii la adresa statelor vecine, nimic nu au cruțat, — nici bani, nici timp, nici osteneală, — pentru a ține în continuă agitație spiritele cetățenilor nu numai din propria lor țară, ci și din străinătate, trimițând pretutindeni agenți plătiți să organizeze campanii ziaristice, să pună la cale publicațiuni pseudo-literare, să înființeze așa numitele institute de cercetări științifice, toate cu scopul precis de a spori tulburarea și neliniștea europeană, pentru ca la un moment dat să poată provoca o revizuire a granițelor fixate prin tratatele de pace, în oricare dintre punctele ce s'ar

(Continuare din pag. IV-a)

Chiar dacă s'ar admite că art. 19 se poate aplica și la clauzele teritoriale deja executate, nu poate conferi Societății Națiunilor un drept de arbitru. O astfel de interpretare ar fi în flagrantă contradicție cu spiritul pactului, care refuzat să acorde Societății ca-riterul de supra-stat. Societatea Națiunilor poate constata că un tratat a devenit inaplicabil sau o anumită situație internațională pe-licitează pacea lumii, în consecință poate invita pe membrii săi să procedeze la o nouă examinare a acestora, dar nu le poate revizui fără asentimentul părților interesate. Altfel principiul suveranității și libertatea statelor de a contracta ar fi grav violate.

Cu toate acestea, publicisti un-ghari atribue Societății Națiunilor executarea art. 19 un rol de arbitru. Ei au adoptat doctrina germană, după care acest articol conține o dispozițiune procedurală. 1) care poate fi aplicată în

baza unei hotărâri luate cu majoritate de voturi conform al. II art. 5 din pactul fundamental 2) Noțiunea procedurii vizează forma dinamică sub care se validează dreptul material. Prin urmare, ar fi o absurditate ca astăzi când în dreptul civil acțiunea de constatare încetul cu încetul cade în desuetudine, să se admită în dreptul internațional public că condițiunile în care se admite reexaminarea unui tratat, este o chestiune de procedură. Tot atât de neintemeiată este acea obiecțiune ungară, după care la aplicarea art. 19 nu ar fi nevoie de

2) Art. 5: „Afară de vre-o dispozițiune contrară acestui pact sau clauzelor prezentului tratat, hotărârile adunării sau ale consiliului sunt luate de unanimitatea membrilor societății prezenți în adunare.

Toate chestiunile de procedură cari se ivesc la întrunirile adunării sau ale consiliului, inclusiv desemnarea comisiunilor, ca să ancheteze unele puncte particulare, se desleagă de adunare sau de consiliu și se decid de majoritatea membrilor societății prezenți la adunare.”

votul părților interesate, deoarece „nimeni nu poate fi judecătorul său propriu.” 3) Societatea Națiunilor, în aplicarea art. 19, nu este un arbitru, ci un simplu mediator, chemată fiind nu să-și impună voința, ci să concilieze voința membrilor săi.

Pretinsa bază juridică a revizuirii ungare pare și mai subredă după o examinare temeinică a obiectului ei. Conform doctrinei recente, inaplicabilitatea unui tratat trebuie să rezulte din: 1) circumstanțe imperative și independente de voința părților contractante, 2) cari cu toată bunacredință a contractanților nu s'au putut împiedeca, 3) cari dacă ar fi existat inițial ar fi făcut imposibilă încheierea lui, neputând fi acceptată de contractanți, și 4) cari sunt capabile de a periclita pacea lumii. 4)

Oare Tratatul dela Trianon întrunește aceste condițiuni spre a fi considerat ca un tratat inapli-

3) Gheorghe Lukács idem.
4) Gheorghe Sofronie op' cit. pag. 17.

cabil sau care primejduiește pacea lumii?

Revizionistii unguri nu invoacă niciun fapt survenit ulterior semnării Tratatului dela Trianon care în 1919/20 să nu fi fost luat în considerare. Toate argumentele lor au fost deja invocate de delegația ungară la Conferința de Pace. Scrisoarea Millerand spune răspicat că aceste argumente au fost studiate „cu matură chibzuință” de o comisiune din care nu a făcut parte niciun reprezentant al statelor interesate. Deci, afirmațiunea că autorii tratatului ar fi căzut victima unor erori și din această cauză ar fi nevoie de o reexaminare a situației de atunci, nu constituie un motiv legal de revizuire, conform art. 19.

Ungaria ne spune mereu că pacea dunăreană nu se poate consolida fără revizuirea Tratatului dela Trianon. Dar nu ne arată faptele pe care se sprijine această versiune. Motivele cari determină inaplicabilitatea tratatelor și caracterul primejdios al situațiilor internaționale trebuie să fie obiec-

tive. Simplul fapt că dânsa se consideră nedreptățită și ultragiată în demnitatea ei de stat milenar, nu este o circumstanță imperativă, independentă de voința părților, care să poată pune în mișcare aparatul de revizuire.

Pretinsul drept istoric și stăpânirea milenară asupra teritoriilor pierdute nu au nicio valoare, deoarece în materie de principiu al naționalităților nu operează prescripția achizitivă. Bine a spus Scrisoarea Millerand: „O stare de fapt chiar milenară, nu merită să dăinuiească odată ce este contrară dreptății.”

Afirmațiunea că o parte din poporul ungar ar fi fost pusă sub stăpânirea unor popoare cari îi sunt inferioare din punct de vedere cultural, nu este dovedită cu nimic. De altfel, chiar dacă ar exista această inferioritate culturală, progresul pe care statele succesoare l-au făcut în decurs de cincisprezece ani, este o garanție că ea va dispărea în mod automat.

Nu contestăm că în Europa Centrală se observă necesitatea

O armată care nu poate să demobileze

(Continuare din pag. 11-a)

dovedi mai puțin rezistențe de-a lungul acestor graniți.

In zădar li se arată că nici adevărul științific, nici dreptatea divină și umană nu sunt de partea celor doritori să reinvie și perpetueze adânci nedreptăți ale trecutului pe care ei înșiși le-au numit păcate de moarte. In zădar li se spune chiar din partea unor reputați scriitori maghiari, cum e cazul episcopului Alexandru Makka din Cluj, că e o prejudicătoare păgubitoare pentru dânșii a se amăgi cu așteptarea unei revizuirii de graniți și că ar fi mult mai potrivit să înceapă a-și face prin o revizuire a propriei lor conștiințe mărturisirea păcatelor și a lua hotărârea bărbătească de a se îndrepta, adaptându-se noilor împrejurări impuse de fapte poruncitoare.

Tendința revizionistilor dela Budapesta de a-și reface pretinsa „patrie milenară” întinzându-și din nou stăpânirea asupra teritoriilor desrobite de sub jugul lor secular, ar putea fi pe drept comparată cu încercarea unor foști conducători de întreprinderi prăbușite prin vina lor, care s'ar prezenta însă mai târziu să-și reclame rolul de conducere, când alții ar fi reușit să refacă întreprinderile pe cari dânșii le împinseseră la ruina și la faliment.

Cu toate aceste adevăruri clare și evidente, vecinii dela Tisa nu vor să-și dea seamă de realitățile politice și etnice, pe cari nu vor mai fi în stare a le schimba sau falsifica după bun placul lor. Propaganda revizionistă dela Budapesta continuă intensificându-se din an în an. In timpul din urmă a reușit să prindă în mrejele ei parlamentari și ziaristi aduși din Franța la Budapesta, spre a fi plimbați prin țara lui Horthy și ospătați în copioase banchete, pentru ca la despăr-

unei organizații economice regionale, acest fapt însă nu pledează pentru reinvierea monarhiei austro-ungare, una dintre cele mai nenorocite formațiuni politice pe cari le-a cunoscut istoria. Reconcilierea intereselor economice se poate realiza și în baza actualului statut teritorial prin tratate economice și comerciale încheiate de statele dunărene. Mica înțelegere a recunoscut această imperioasă necesitate, și în repetate rânduri a propus Ungariei să o ia în desbatere, contele însă a refuzat-o categoric. „Noi nu putem intra în nicio formațiune federală — îi răspunse — Noi vrem o Ungarie Mare și unitară...”

Ceeace însemnează că Ungaria, ca „parte litigantă”, înțelege să crezeze prin propria sa îndărătnicie acele pretexte sub care are de gând ca, într'un moment dat, să ceară Societății Națiunilor aplicarea art. 19 și revizuirea Tratatului dela Trianon. Ori, această atitudine este lipsită de cea mai elementară bună credință, și în astfel de condițiuni revizuirea ungară cu drept cuvânt este considerată „o concepție vino-vată”.

1) Op. cit. Vol. II. pag. 231.
2) Titulescu op. cit. pag. 45.

țire să făgăduiască solemn că vor inaugura o campanie sistematică prin organele de publicitate din Paris cu scop de a trezi și în opinia publică franceză simpatii pentru scopurile revizionismului budapestan.

In asemenea împrejurări, evident că nici statele amenințate în integritatea lor teritorială nu pot să rămână indiferente. Oricât de convinge că prin tratatele de pace nu li s'a făcut nici un dar, ci li s'a restituit numai o străveche și dreaptă moștenire, ele vor fi sigure a lua măsuri pentru apărarea drepturilor recunoscute în sfârșit de către supremul for internațional. Această recunoaștere s'a putut obține destul de târziu și cu prețul unor imense sacrificii. Nici păstrarea și perpetuarea ei, împotriva tuturor încercărilor de sdruincinare a temeliiilor păcii europene, nu va fi prea ușoară.

De aceea Liga Antirevizionistă va continua să-și implinească chemarea de a trezi și fortifica în sufletul tuturor cetățenilor României conștiința datoriei patriotice de a se considera ca o armată care nu poate — fiindcă nu îi permit împrejurările — să demobileze, ci trebuie să fie în orice vreme gata de luptă pentru apărarea granițelor.

prof. I. LUPAȘ

Alt propagandist francez al Ungariei

Acum o lună și jumătate s'a ținut la Budapesta un congres dermatologic internațional. Căruia în loc să i se fi arătat ceea ce s'arată acum la expoziția care nu e internațională a societății maghiare de biopolitică: că 950 de mii (dintre 8 milioane și jumătate de locuitori ai Ungariei) sunt mâncați de boli venerice, i s'au dat broșuri iredentiste.

Pân'acuma rezultatul acestor mistificări, acestor broșuri iredentiste împărțite la congresul doctorilor de blenoragii, nu s'a văzut în străinătate. A trebuit să vină prin coloanele lui „Figaro” un domn Reynaldo Hahn (după nume foarte indicat), ca să publice dela congresul dermatologic impresii și convingeri — pe seama franțuzilor și-a cetitorilor de presă franceză — despre nedreptatea care s'a făcut la Trianon Ungariei (că n'a fost lăsată să întindă și n'ținuturile nemaghiare proporțiile ce le are franța și blenoragia în raiul hortist).

Dacă e adevărat ce scrie „Pesti

ALEGERILE UNGUREȘTI

„Pesti Hirap” din 30 Oct a publicat sub titlul „Două alegeri” un articol în care arată că alegerile perțiale dela Dobrițin și din circumscripția sudică a Budapestei au fost o nouă compromitere a sistemului de alegere prin recomandări (sistem inventat de Ștefan Bethlen, care impune candidaților, ca să li se poată primi candidatura, să prezinte iscălituri dela cel puțin 10 la sută din totalul alegătorilor din circumscripție)

„S'a repetat din nou faptul scandalos — spune oficiosul Ligii Revizioniste — că partidele concurente au prezentat mai multe recomandări decât e numărul votanților din circumscripția de miazăzi a Budapestei”. (Același lucru, dupăcum am arătat acum două săptămâni, s'a întâmplat și la Dobrițin, unde s'au prezentat cu 20 de mii mai multe recomandări decât erau votanții).

„Pesti Hirap” arată apoi că guvernul a fost rău înfrânt la alegerile din Budapesta. A izbutit să ia numai 24.7 la sută din totalul voturilor date!

„Noile alegeri — încheie oficiosul revizionist — scot la iveală spiritul opoziționist din ce în ce mai mare, care se manifestă în contra guvernului dela un capăt al țării la altul. In afară de asta, întăresc din nou sentința înfierătoare a justiției administrative, care face imposibilă menținerea sistemului electoral de astăzi și mai cu seamă a sistemului recoman-

Hirap” din 22 Oct., Hahn acesta (Reynaldo, mă rog!) a publicat în „Figaro” următoarele:

„Congresului nu i-a dat importanță numai faptul că au figurat în programul lui de activitate chestiuni importante, ci și împrejurarea că am fost oaspeții nației maghiare, care se străduiește cu bună dreptate și cu însuflețire ca să joace rol de mână n'tâi în progresul civilizației. Atmosfera i-i pătrunsă de mândria unui trecut mare și eroic, și se pare că însuflețitul popor ungueresc voiește să-și evoce n'amintire cu orice mijloace acest trecut, ca astfel să protesteze parcă în contra umilirii ce i s'a impus, în contra îmbucătățirii și a nimicirii visurilor lui.”

Așa, ci-că, scrie d. Hahn (d. Reynaldo). Se poate. Nu e pădure fără uscături, și d. Hahn nu e nici întâiul nici ultimul care ia în numele Franței apărarea ungarilor. Nu e nici întâiul nici ultimul care nu se uită la francii Budapestei dacă-s veritabili sau ba. Păcat de Franța și de „Figaro!”

Prima Societate de Autobuse I. MERA & Co. Arad
Garaj: Str. Col. Paulian No. 10-12. :: Telefon No. 427.

CURSE DE AUTOBUSE:

Arad-Lipova-Bata-Birchiș-Făget-Lugoș

Plecarea din Arad la 5 dim., sosirea la Lugoș la 9 dim.
Plecarea din Lugoș la orele 16, sosirea la Arad la orele 20.

Să fim practici

„Tribuna Noastră”, organul Centralei dela Cluj a Reuniunilor de meseriași, comercianți, industriași și muncitori români, a publicat la 3 Noembrie sub titlul de mai sus un foarte îndreptățit articol, din care reținem următoarele, recomandându-le cât mai stăruitor atenției cetitorilor noștri:

„In numărul trecut am anunțat deschiderea expoziției antirevizioniste române în edificiul „Biblioteca Universității” din Cluj. Pentru buna orientare a cetitorilor noștri, comunicăm că toate Reuniunile de meseriași, de comercianți și muncitori români, atât ca societăți, cât și ca persoane singurate, sunt membrii Ligii Antirevizioniste române, pentru că ei numai pe teritoriul țării românești își văd asigurată existența.

Am vizitat expoziția antirevizionistă, și am rămas foarte plăcut impresionat de bogăția argumentelor temeinice aduse de Ligă pentru răsturnarea șubredei teze revizioniste maghiare. Am luat cunoștință cu nespusă bucurie, că este foarte cercetată, începând dela copiii de școală până la cei mai distinși oameni de stat și profesori universitari; că se vor institui cursuri antirevizioniste predate de cei mai buni cunoscători ai problemei și de cei mai erudiți profesori, și că absolvenții acestor cursuri, cari vor primi certificate, vor avea anumite favoruri la numirea în diferite funcțiuni.

După cum se vede, toate acestea sunt acțiuni foarte frumoase și foarte laudabile.

Dar ce folos practic realizăm, atunci când atât cei care propagă, cât și cei care ascultă și urmează cursurile antirevizioniste, își cumpără și confecționează cele necesare numai dela maghiari și jidani?

Dacă teza revizionistă este șubredă și ușor răsturnabilă, în schimb propaganda acesteia este foarte puternică și foarte sistemati-

tic și stăruitor condusă și foarte răspândită în același timp. Suma consumate de propaganda revizionistă se ridică la miliarde de lei anual, și se adună în mare parte din contribuții benevole dela suflarea unguerească, ori s'ar afla. **Deci și dela maghiarii din România,** cari împart în proprietari, negustorii meseriași, fabricanți, funcționari sau muncitori. **acești maghiari doresc refacerea fostei Ungarii, și toți până anul contribuie electiv și sume importante pentru lizarea tezei revizioniste.** acești maghiari din România, deosebire negustorii, meseriași, funcționarii și pensarii, de unde își realizează turile? Dela confrății lor maghiari, sau dela poporul și românesc? Atunci cine susține indirect propaganda revizionistă în stil așa de mare și un aparat atât de costisitor și luxos? Desigur, aceia care cură maghiarilor venituri, Români, care pe deoparte și fulgeră în contra maghiarilor, revizionisti, iar pe altă parte fundă cu banii ce le dau pe măruri de alimentație, de jament, de îmbrăcăminte sau tru alte scopuri de utilitate nică sau publică.

Pentru ca cele vorbite, să a efectul dorit, se cere, nici mult nici mai puțin, decât carea sobră, constantă și vâelnică a lozincei:

Nu dați bani streinilor!

Dacă această lozincă s'ar aplica cu sfințenie și cu punctilitate, atunci toate manifestările de care ne-am ocupat vor și un efect practic și adânc și de domni revizionisti.

Ne permitem deci a recomanda celor chemați, să înscrie ca punct al catehismului, știința propagandei antirevizioniste zinca clasei de mijloc române.

Nu dați bani streinilor!

In felul acesta vom fi antirevizionisti nu numai teoretici practici.”

Calendarul Ligii Antirevizioniste pe anul 1936

Comitetul Regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste Române a început tipărirea calendarului Ligii pe anul 1936. Dupăcum se știe, calendarul acesta s'a dovedit în cursul anului trecut un bun mijloc de propagandă antirevizionistă.

Anul acesta calendarul s'a bucurat de colaborarea comitetelor judefene ale Ligii, așa că va apărea mai complet și într'o extensiune mai mare decât acel din anul trecut.

Calendarul antirevizionist pe anul 1936 cuprinde afară de numeroase articole interesante un material bogat de propagandă antirevizionistă, apoi

foarte numeroase clișee, și fac o lectură pe cât de lositoare, pe atât de interesantă.

Prețul calendarului va fi 12 lei exemplarul. Calendarul va apărea la sfârșitul lunii emvrie. Se va găsi spre vânzare la toate depozitele delu „Universul” și va fi mis în număr suficient tuturor comitetelor judefene din deal ale Ligii. Comitetele celelalte părți ale țării, neapținând comitetului regional pentru Transilvania, dacă resc să aibă calendarul, îl cere comitetului central comitetului regional din Cluj.

Ministru N. Titulescu despre chestiunea sanctiunilor

*Sfârșindu-se la Geneva se-
neea Ligii Națiunilor și-a
mitetului care s'a ocupat
chestia sancțiunilor, mi-
nistrul nostru de externe, d.
Titulescu, s'a întors
în patru zile în țară, ve-
nd prin Budapesta, unde a
sins la restaurantul Gun-
ca să se întâlnească cu
ministrii de acolo ai Cehos-
lovaciei și Iugoslaviei.*

*În drum spre București,
Titulescu a făcut presi
privire la chestia sanc-
țiilor următoarele decla-
ri de mare importanță:*

Situație grea

Situația internațională este
au făcut toate eforturile ne-
re pentru ca, pe de o parte,
găsiunile statelor membre ale
Ligii Națiunilor decurgând din
să fie executate cu scrupu-
late, iar pe de alta ca să se
poate măsurile necesare pen-
ta o pace dreaptă între Italia
Etiopia să poată fi restabilită
mai curând.

peranța fiecăruia dintre noi este
aceste din urmă eforturi reu-
măsurile riguroase ale Ligii
e aplicate pe o durată cât
scurtă.

teresele în joc sunt însă prea
simple ca să se poată spune
ar putea fi atins un aseme-
tel dorit de toți.
român, prieten al Italiei și
or de pace, eu fac cele mai
e urări pentru realizarea lui
unică.

Rolul Societății Na- țiunilor

Oricare ar fi însă divergența
națiunilor, un lucru apare clar
tor celorlalte care au trăit dea-
pe ultimele evenimente dela
Geneva.

ecanismul Societății Națiunilor
privire la sancțiuni, cu toate
tra vorba de prima aplicare a
16 de când există Liga, a
ționat cu o precizie și o
ticiune cari au dezarmat chiar
adversarii cei mai inveterați.
**Se trebuie privit ceiace s'a
ut la Geneva prin prisma
lictului italo-etioian, ci
prisma unui conflict ce
putea să izbucnească
ne în Europa.**

punând aceasta și tot ce va
a, departe de mine gândul că
fi vizat la Geneva un stat
ret. Până la dovada contrarie
a datoria să considerăm iu-
de pace a tuturor popoare-
a egală, și în special avem
na să înlăturăm tot ceiace ar
a să dea naștere unei suspi-
i defavorabile uneia din ele.
nsecințele unui război în Eu-
ar fi însă atât de dezestru-
pentru toți, încât noi am
la Geneva întrevăzând vii-
nu împotriva cuiva ci pen-
eva: menținerea cu orice chip
ci actuale în Europa.

Un precedent prețios în contra tendințelor de agresiune

Când pacea va fi restabilită
între Italia și Etiopia și ame-
nținată aiurea, se vor găsi în
deciziunile luate în cursul ul-
timelor șase săptămâni la Ge-
neva, elementele unui prece-
dent prețios, de natură a des-
curaja tendințele de agresiune.

Să nu uităm că Italia este
cel mai simpatizat stat mem-
bru al Societății Națiunilor și

D. N. TITULESCU

că Etiopia nu are o alianță
militară cu nimeni.

**Când deci ar fi vorba de
o agresiune împotriva unui
stat apărât prin tratate de
alianță defensivă, sancțiu-
nile militare ar juca în ace-
las moment ca sancțiunile
economice și regimul de se-
curitate colectivă ar lua în-
line ființă în toată integra-
litatea lui.**

Înțelesul atitudinii sta- țelor latine

Numai teama că un război
ar putea izbucni aiurea, nu-
mai dorința de a-l preveni
prin toate mijloacele omenești
ce ne stau la îndemână, ex-
plică atitudinea unor state le-
gate de Italia printr'o afecțiune
adâncă isvorită din afinitatea
de rasă și o prietenie de vea-
curi — mă mărginesc să nu-
mesc Franța, Spania, Portu-
galia, România — și da ade-
văratul înțeles al celor petre-
cute la Geneva.

Speranțe pentru viitor

D. Titulescu a încheiat astfel:
„Rămâne să continuăm a
păstra Italiei caldă prietenie
care ne leagă de dânsa și So-
cietății Națiunilor credința care
nu ne permite să ne despăr-
țim de dânsa.

Nu este exclus, dacă ori-
zontul nu se turbură aiurea,
ca din evenimentele ultimelor
săptămâni să dispară tot ceia-
ce în chip firesc a fost și este
iritant, și să rămână numai tot
ceiace poate uni Italia de

Ingrijorări maghiare din cauza schimbării politice dela Praga

Schimbarea întâmplată zilele
acestea la conducerea guvernului
cehoslovac: trecerea primu-
lui ministru Malipetr la preși-
denția Camerei deputaților și ve-
nirea lui Milan Hodja, ministrul
de agricultură de până aci, în
fruntea guvernului, este foarte
viu comentată în presa buda-
pestană, din pricină că d. Hodja
este întâiul slovac chemat la
conducerea republicii cehoslo-
vace, și totodată e un om po-
litic care cunoaște mai bine de-
cât toți cehoslovacii dela cârmă
Ungaria și anelirile ei.

„Budapesti Hirlap“, semi-ofi-
ciosul guvernului maghiar, în-
chină acestei schimbări o mare
corespondență dela Praga în
n-rul din 3 Nov., și arată între
altele următoarele:

E posibil, de o parte, ca d.
Malipetr să fi fost pus în frun-
tea Camerei deputaților ca să
i se pregătească alegerea de
președinte al republicii, ceea ce,
ca președinte de consiliu, era

întrucâtva mai greu. De altă
parte venirea d-lui Milan Hodja
la președenția consiliului poate
să fie făcută cu scopul atragerii
spre guvern a minorității ger-
mane, care în vremea din urmă
s'a apucat să facă o foarte dârză
opozitie hitleristă, și apoi a mi-
norității maghiare, a cărei opo-
zitie a început de-asemenea să
se îndârjească prin molipsire
dela germani. „Budapesti Hirlap“
atrage deci atenția ungarilor
din Cehoslovacia că noul prim-
ministru, prin legăturile ce le
are în Slovacia, va căuta să
pună mâna pe unguri, deci un-
guri să reziste de cu bună vreme
ispitelor ce au să înceapă.

În restul corespondenței sale
dela Praga (e 'ntrebare adecă
dacă-i d'acolo), „Budapesti Hir-
lap“ se ocupă de trecutul d-lui
Milan Hodja, și spune că e
„reprezentantul școlii maghiare“
la conducerea Cehoslovaciei. Îl
numește adecă așa pentru că d.

Hodja și-a făcut studiile și cea
mai mare parte a carierei poli-
tice în fosta Ungarie. A învățat
la Budapesta și în Ardeal (ceea
ce-l îndrituește pe „Budapesti
Hirlap“ să zică că „are educa-
ție maghiară“), apoi la vârsta
de 19 ani a organizat studen-
țimea slovacă din Budapesta, la
27 de ani a ajuns deputat în
camera maghiară, a editat ziare
slovace în capitala ungurească,
a fost un fruntaș al grupării
parlamentarilor nemaghiari, a
fost un intim al lui Franz Fer-
dinand, a avut rol hotărîtor la
desfacerea slovacilor de Un-
garia în 1918, și a fost până în
primăvara anului 1919 întâiul
ministru al Cehoslovaciei la Bu-
dapesta. După aceea, precum se
știe, d. Milan Hodja a făcut
parte ca fruntaș al partidului
țărănesc din aproape toate gu-
vernele cehoslovace, deținând
de cele mai multe ori portofol-
liul agriculturii.

Sfârșitul unui proces faimos

Curtea de apel din Buda-
pesta a dat sentința în procesul
faimos al fostului subse-
cretar de stat Dréhr, condam-
nând pe acuzat la 2 ani și
jumătate închisoare.

Celitorii noștri cunosc în
toată amănunțimea acest proces,
care a scos la iveală o
serie uriașă de potlogării să-
vârșite de răposatul prelat
papal și ministru de sănătate
Iosif Vass (într'o vreme prim-
ministru ad-interim) în dauna
fondurilor invalizilor, șomerilor,
repatriaților și altor nefe-
riciți pe cari trebuia să-i ocrot-
tească ministerul ocrotirilor
sociale. După cum se știe, mi-
nistrul răposat a focat aceste
fonduri dându-le cele mai pot-
logărești destinații: a cumpă-
rat pe seama ministerului dela
grofi (între alții chiar dela
prim-ministrul de-atunci Ște-
fan Bethlen) conace și vile
supraevaluate; a dat subvenții
fantastice lui Legrádi, editorul
lui „Pesti Hirlap“, ca să tipă-
rească acea faimoasă ineptie
„Dreptate Ungariei“, cu care
iredenta ungurească a umplut
lumea 'ntregă; a dat ajutoare
de Crăciun șomerilor din Szé-
kesfehervár, pentruca în loc
s'ajungă în mâna șomerilor,

toate popoarele, fără excepție,
în aceeași iubire de pace
constructivă.

Totul depinde de felul cum
fiecare staf își concepe dăto-
ria față de sine însuși și de
ceilalți

să fie date 'n întregime rude-
lor lui; a jucat banii ministe-
rului la bursă, în asociere cu
banca evreiască „Halász“, pen-
truca apoi la moartea sa con-
siliul de miniștri să fie nevoit
să asaneze banca, ca să nu
iasă la iveală potlogăriile ră-
posatului și ale unui număr
de 40 de parlamentari.

Dréhr a fost dat în judecată
sub acuzarea că a făcut în-
vârteli cu cumpărările de co-
nace și de vile supraevaluate,
și că 'n loc să dea în între-
gime destinatarilor banii vo-
tați de consiliul de miniștri
după moartea lui Vass pentru
spălarea amintirii răposatului,
s'a înfruptat și el din aceste
sume. În afară de chesia cu
asanarea băncii Halász, au ve-
nit astfel în discuție o serie
întregă de alte asanări po-
stume delicate, cu prilejul că-
ror subsecretarul de stat a
înțeles să se asaneze și pe
sine. Asanările acestea s'au
discutat la tribunal și la curtea
de apel aproape numai în tre-
că. Una dintre ele n'a fost
discutată de loc: chestia unei
sume de 28 de mii de pengő
(pe-atunci 840 de mii de lei)
ce a fost votată de consiliul
de miniștri după moartea pre-
latului papal Vass pentru sîn-
gerea unei „datorii delicate“ a
acestui fașă de o fostă acți-
care poartă azi numele valah
„d-na Poforan“. Curtea de ca-
sație a retrimis deci procesul
la Curtea de apel, pentruca
să desbată unele acuzații ne-
cercetate, între cari și aceasta:

dacă din suma de 28 de mii
de pengő, subsecretarul de
stat Dréhr a dat sau ba d-nei
Poforan 16 mii de pengő.

După cum am arătat cu pri-
lejul reluării procesului, des-
baterile referitoare la fosta
acți-șă au fost secrete. Au fost
audiați între alții fostul prim-
ministru Bethlen, fostul primar
general al Budapestei Ripka
și ministrul de azi al agricul-
turii Darányi. Declarațiile ace-
stora s'au putut afla numai
din spusele procurorului ge-
neral. Care a arătat că fostul
prim-ministru Bethlen a decla-
rat că dânsul n'are cunoștință
de asanarea d-nei Poforan din
vistișeria statului, și că fostul
primar general Ripka a mă-
rțit-o pe doamna cu datoria de-
licată din fondurile primăriei.

500 de lei un cal

„Pesti Hirlap“ din 29
Oct. art. anunță că din
pricina marelui mizerii ce
domnește la țară în Un-
garia, s'au putut cumpăra
la târgul din 27 Oct. din
orașul Czegléd cai cu câte
15 pengő (circa 500 de lei).

Citiți și Răspândiți
„Gazeta Antirevi-
zionistă“

Din lume și din țară

După știri din India, prețul chimicelor și otrăvurilor a crescut din pricina războiului italo-abisinian în chip nebănuit: al chimicelor cu 60 la sută, iar al glicerinei cu 250 la sută, ba la Calcuta cu 400 la sută.

O publicație horticolă atrage atenția că ar fi bine să se introducă și în Europa obiceiul ce-l au din vechi vremuri chinezii, de a apăra pomii de molii și de păduchi prin furnici. În China se pune lângă mușuroaiele de furnici un săcuieț cu carne unsă cu slănină, apoi când carnea s'a umplut de furnici, se leagă sacul, îl duc la pomii primejduiți de insecte, iar pentruca furnicile să poată trece din creangă în creangă, leagă crengile la vârf una de alta.

Doi aviatori americani vestiți, Hubert Wilkins și Lincoln Ellsworth, au plecat săptămâna trecută din strâmtoarea Maghellan spre polul sudic. Până la continentul polului vor face drumul cu vaporul Wyatt Eers, iar de acolo și-l vor continua cu avionul.

La Roma s'a inaugurat cu pompă mare un cartier studentesc, botezat Cetatea Universitară, care ocupă un spațiu de 670 mii de metri pătrați, găzduind toate facultățile Universității, cari până acum erau împrăștiate în diferite cartiere ale orașului. Cetatea Universitară e alcătuită din 14 edificii cu totul moderne, încălzite cu un calorifer comun, care duce căldura în diferite încăperi printr'o rețea de țevi de 42 km. de lungă. În mijlocul Cetății Universitare e clădirea rectoratului, cu un frontispiciu de 100 de metri, și înaltă de 26 de metri; clădirea aceasta are o bibliotecă uriașă și o aulă de 850 m.², cu 3000 de locuri de șezut.

Dupăcum am arătat deunăzi, în Turcia s'au interzis lojile masonice. Iată acum o altă dispoziție a guvernului turcesc, care ar fi tot așa de bună ca și 'ntăia ca să se imite și la noi: s'a hotărât prin noua lege a presei, că ziarele turcești nu pot fi scrise decât de turci de sânge.

Lacul Tana din Abisinia, despre care se vorbește așa de mult de când s'a iscat conflictul între italieni și etiopieni, are 32 de insule, cari aproape toate au câte o mănăstire, fiecare cu legenda ei. Despre una dintre aceste insule legenda spune că a fost vizitată trei zile de Maica Domnului, pe vremea când fugea de frica lui Irod. O altă insulă e vestită pentrucă s'au găsit la mănăstirea de acolo cărți scrise în limba etiopiană străveche. Altele sunt vestite pentru regimul mănăstirilor lor, asemănător cu cel din Muntele Atos, unde nu numai femeii nu-și pot pune piciorul, ci nici

animale de sex feminin. Despre una dintre aceste mănăstiri tainice se spune că dela ea a ajuns la venețieni, prin niște călugări ieziți din Portugalia, vestita otrăvă a familiei Borgia. Secretul acestei otrăvi fără culoare și fără miros, din care era de ajuns un strop ca să te dea gata, s'ar păstra și astăzi în aceste mănăstiri misterioase.

Conflictul dintre Italia și Anglia pe chestia Abisinie, adică a repartiției coloniilor, a scos la iveală în ziarele apusene date interesante despre coloniile italiene și engleze. Iată câteva:

Italia, care are în Europa 310 mii de km. pătrați și 41 de milioane de locuitori, are în Africa 2.257.000 de km.², și anume țările: Tripolitania, Cireneica, Eritreea și Somalia-italiană, cu următoarea populație (după ultimul recensământ): Tripolitania 543 de mii (între cari 30.800 de albi), Cireneica 160 de mii (între cari 18.700 de albi), Eritreea 621 de mii, iar Somalia italiană 1.016.000 (ambele cu abia 6223 de albi). Eritreea și Somalia italiană au împreună 619 mii de km.², deci sunt aproape de două ori cât Italia.

Disproporția dintre stăpânitorii albi și dintre stăpânii colorați e și mai mare la englezi.

Anglia, care are împreună cu Irlanda o suprafață de 241 km. pătrați, are colonii de 35 milioane de km. pătrați, ceea ce înseamnă cu 6 milioane de km. pătrați mai mult decât toată suprafața Africii, și de trei și jumătate ori atâta cât toată Europa. Câteva zeci de mii de englezi stăpânesc în India 350 de milioane de indigeni, și tot astfel câteva mii de englezi dictează în fiecare colonie peste milioane și milioane de bășinași. Față de proporția de 30.800 de italieni la 512.000 de colorați ai Tripolitaniei, proporția dintre stăpânitorii englezi și dintre supușii co-

loriați ai acestora este de sigur gigantică.

Societatea britanică de aviație comercială se pregătește să pună în anul 1937 în circulație între Londra și India, între Londra și Australia, și între Londra și Capetown niște avioane de pasageri uriașe, cari vor cântări câte 17 tone, vor putea zbura fără scoborire 2400 de km., și vor avea două etaje, cel de sus pentru piloți, cel dela mijloc pentru bagaje, iar cel de jos pentru pasageri, având saloane, restaurant, fumuar, și compartimente de dormit. Drumul până în India va ținea 3 zile, până la Capul Bunei Speranțe patru, iar până în Australia 7 zile.

Nu numai la noi, ci și în Ungaria s'au făcut după război experiențe fără noimă în instrucția publică. În „Pesti Hirlap“ din 31 Oct. s'a publicat un articol al lui Eugen Marothy, în care se arată că dintre elevii de azi din clasa a opta a liceilor maghiare sunt unii cari au trăit șase reforme școlare, și din pricina aceasta și-au pierdut capul cu totul.

Din Italia se anunță o descoperire mai mult decât uimitoare. E vorba că s'ar putea face stufe din lapte, și că o fabrică de textile din nordul Italiei a și experimentat descoperirea cu deplin succes. S'a constatat adică că se pot fabrica din laptele smântânit fire cari se pot toarce și țese, deoarece compoziția cazeinei din lapte e aceeași ca a lânii de oaie.

În America de Nord s'a făcut o experiență care e bine să fie cunoscută și în ținuturile noastre inundabile. S'a întâmplat anume că după retragerea marilor revărsări ale fluviului Mississippi, pământul n'a mai rodit, și fă-

cându-se cercetări, s'a constatat că se datorește aceasta faptului că au dispărut din cauza inundației toate rămele. S'a adus deci pământ cu răme din alte parte, și îndată apoi pământul a început să rodească din nou. În urma acestei experiențe s'a înființat o societate, care se ocupă negustorește cu aduceri de răme în ținuturile inundabile ale Statelor-Unite.

În „Uj Magyaraság“ din 31 Oct. crt. s'a publicat o scrisoare din Dobrișin, în care se arată că la 1845 Dobrișinul avea 50 de mii de locuitori, dintre cari greci (adeică români macedoneni) 50 de inși, iar evrei niciunul. Dela 1919 la 1934, în schimb, au fost în consiliul comunal 60 de francmasoni și 54 de evrei.

În presa engleză s'a publicat o amintire înfiorătoare în legătură cu primejdiile prin cari a trecut la sfârșitul vieții sale nefericitul țar al Rusiei. E o amintire povestită unui detectiv dela Scotland Yard de un detectiv rus intrat după prăbușirea Rusiei țariste în serviciul spionajului englez. Țarul avea să plece în anul 1917 dela Petrograd la Varșovia, și fiindcă erau mari temeri din pricina teroriștilor, plecarea trenului a fost ținută în cea mai mare taină. După ce în ziua aceea plecaseră din gara Petrogradului nouă trenuri, a venit la detectivul care povestește întâmplarea un înalt funcționar dela Palat, care apoi s'a dat cu bolșevicii, și l-a întrebat pe detectiv: cu ce tren a plecat țarul. Detectivul i-a răspuns: „Excelență, am dat drumul azi la nouă trenuri, pe linii diferite. Unul dintre ele va ajunge la Varșovia. Și în acela se află țarul“. Șiți ce s'a întâmplat apoi? — povestește mai departe detectivul. Toate cele nouă trenuri au zburat în aier, făcând sute de

victime. Țarul a ajuns însă la Varșovia, pentrucă la depulțare de 150 km. de Petrograd a fost dat jos din tren, și form programului secret dus mai departe cu ajutorul bilul.

În legătură cu nunta din săptămânile trecute a fetei ministrului francez Laval contele René de Chambray s'au publicat în presa franceză câteva lucruri interesante arătând că acum se întâmplă întâia oară de când există republica, că se mărită o fată prim-ministru. Ceilalți miniștri sau n'au avut fete, n'au avut copii sau familii loc. Poincaré, Doumergue, Viviani, Caillaux, Herriot, au avut niciun copil, Briand, dieu ș. a. au fost prim-ministri burlaci. În afară de căsătoria d-șoarei Laval comentată și pentrucă mișcarea a abandonat un nume rău „palindron“, adică care se citește și dacă-l citești dela dreapta și dacă-l citești dela stânga, ceea ce e rar de întâlnit în onomastica franceză.

Din Palestina și din Ierusalim iarăși știri grave de rapoartele dintre arabi și evrei. Evreii acuză pe arabi că se înarmează ca să se războieze în contra lor, iar arabi acuză de înarmări pe evreii Asociația femeilor arabe din Palestina a prezintat guvernului un memoriu, cerând să impună evreilor ca să se supună autorităților armatele ce au importat clandestin în Palestina muniții din urmă. Partidul arab a declarat că autoritățile au oprit în Palestina rulara filmului „Mant“, care face propagandă acaparării de către evreii mantului Palestinei. La Aviv s'a confiscat un transport de arme aduse în țară clandestin pe seama evreilor. S'au dat ordine pentru zădărnicierea contrabandelor de arme. Drumul de la Hebron și Ierusalim e închis de mari forțe polițienești englezești. Așijderea s'au luat măsuri în Siria, interzicându-se orice adunări publice.

Guvernul danez subnează pe seama schimbării o gazelă ce apare în Danemarca, „Atnagagdlini“ („Gazelă gratuită“), numită așa pentru că se împarte gratuit. Gazelă chimoșilor apare o dată pe an. E scrisă de un singur redactor și e compusă de trei tipografi cari au fost înțelegători în Danemarca.

În Septembrie au fost publicate a plecat din Franța o corăbrie pânze, „Somme“, ca să facă înconjurul pământului. Pe corăbrie nu e niciun bărbat, ci numai femei din cea mai bună societate franceză, 14 la număr. Corăbrie a ajuns acum în portul

Vreți

să nu mai aveți grije
să fiți bogați și fericiți
să vă înviorați afacerile
să vă asigurați bătrânețele
să vă asigurați copiii și soția

?

Jucați cu nădejde și încredere la a 9-a Loterie de Stat!

Tragerea cl. I-a la 15 Noemvrie 1935

Norocul nu așteaptă, trece pe lângă fiecare, norocul este orb!
Numai acela poate să-l prindă, care cumpără un loz!

140.000 Lozuri

72.319 câștiguri în valoare de Lei 284.634.560

Cereți prospecte pentru jocul colectiv.

Cu lei 200.- jucați 20 numere

Prețul lozurilor: 1/4 Lei 200.-, 1/2 Lei 400.-, 1/1 Lei 800.-

Sum trăește poporul maghiar

ȘTIRI ȘI SPICUIRI

„Magyar Ut“, revista admisă în lista a studențimii protestante din Ungaria (altminteri o revistă care se strecoară adeseori a-ntirevistice), a publicat la 15 Oct. sub titlul din fruntea ar- rânduiri, semnată de Ko- kovács Imre (nume cunoscut cetito- noștri), o descriere din cale- de mohorâtă a stării de a- a celor trei milioane de țăr- anii din Ungaria cari n'au o palmă- mânt și trăiesc din ceea ce- a din când în când din sâmb- dela latifundiarii cu zeci de- cu sute de mii de iugăre

vorba în acest articol nu de- e statornice ale latifundiari- căror situație am arătat-o „Magyar Ut“ astă vară, ci- bagii ceilalți, de cele trei mi- d'n lucrători cu ziua. Și se- despre ei următoarele:

Viața porcească din grajdurile domnilor

Robitoarea majoritate a aces- crători stau aproape tot a- ră lucru. După socotelile lui- cesi, deputatul ieșit luna tre- din partidul lui Gömbös, a publicat anul trecut o carte- țională despre mizeria țără- maghiare, 35 la sută dintre- zileri nu găsesc tot anul- cru. Anul acesta însă, spune- kovács Imre, numărul acestor- a fost și mai mare. În ju-

Ce exportă Ungaria

Ungaria li-i mereu aceeași și- destulătoare. În Ungaria si- a e aceasta: că approxi- v 5 milioane de oameni- 8 și jumătate, — n. tr.)- hrană necorăspunzătoare- destulătoare. Dacă toți- țara noastră s'ar sătura,- rămânea pentru export- oabă de bucate, o singură- de ngrășat, un singur- de tăiat, un singur ou, - m. d., căci tot ar trebui- e consume aici în țară. - osul“ pe care totuși îl- portăm pentruca balanța- țepului nostru extern să fie- orabilă din punctul de ve- e al valutei și din alte- cte de vedere, este tot- dela gura noastră. Iar a- și luare dela gură îi atinge- și mai tare pe țărani. Știu- ni al căror întreg câștig dela- șiș și dela treierat a fost de

Câștigul fericiților

cari capătă de lucru

Kovács Imre arată mai departe- înseamnă câștigul acelor feri- cari au norocul să găsească- lucru. După datele ce i le a dat un- ten care e ispravnic la o mo- grofească, unul dintre acești- și a câștigat în decurs de un- 2 kintale de grâu, ceea ce în- înseamnă 52 de fileri pe zi- (17 lei), iar la fiecare gură de- din familie 10 fileri pe zi (trei- Socoteala e însă greșită, pen- a o sâmbrie căpătată în bu-

dețul Bichiș, bunăoară, numărul- lor a fost de 56 la sută. Iar sâmb- bria celor cari au găsit de lucru, a fost pe vremea celui mai greu- lucru, vara, de 40 de fileri, ceea- ce înseamnă 13—14 lei.

Cum trăiesc acești oameni când- îi bate norocul să capete de lucru?

Noapțile le petrec claie peste gră- madă, bărbați și femei, fete și fe- ciori, în grajdurile domnilor de- pământ, câte 200—300 într'un- grajd, „tăvăliți pe paie în cea mai- îngrozitoare situație, în cea mai- mare depravare morală“.

Caloriile...

Dupăcum am arătat când am- reprodus astă vară arătările d-lui- Kovács Imre despre traiul slugi- lor statornice ale latifundiarii, Kovács cântărește sâmbria mun- citorilor în calorii, în grade de- căldură trupească trebuitoare tra- iului, fiindcă o sâmbrie plătită în- bucate nici nu poate fi judecată- altfel.

În articolul de-acum Kovács a- rată că îi trebuie unui secerător 70- de mii de calorii, în schimb sâmb- bria ce o capătă 'n natură nu-i- dă decât 45 de mii de calorii, din- care ziuașul mai trebuie să cruțe- pentru cei de-acasă.

„Lucrează deci cu o mare lipsă- de calorii, ceea ce este lucru ge- neral la țărani. Toată viața lor e- stăpâniată de un sentiment al lip- sei permanente.“

două-trei chintale de grâu, dar- jumătate li l-a reținut domnul de- pământ, fiindcă li-a dat avans- 'nainte de 'nceputul lucrului. La- unul dintre latifundiile din pustă- muncitorii au câștigat 2-0 de ki- lograme de grâu, și n'au putut- duce acasă decât 40 de ki- lograme, căci 100 le-au căpătat- în Februarie, când au iscălit con- tractul, iar ală sută li s'a dat cu- o lună înainte de seceriș, pentruca- să fie la seceriș în condiții co- răspunzătoare (adecă să nu se- clatine depe picioare din pricina- fomitelui de pân'atunei, — n. tr.)- Și-au dat adecă seama (domnii- de pământ, — n. tr.) că ies mai- bine la socoteală așa, căci din- pricina fomirii de peste iarnă mun- citorii erau așa de slabi încât nu- puteau în primele zile să lucreze- în chip corespunzător, așa că tre- buiau „să-i hrănească“ ei până- să-i facă în stare să muncească“.

cate nu se poate judeca în bani. Scăzând vama morii, pierderile- dela moară, târâtele, etc., rămâne- de cap de om din familie un- sfert de pâine pe zi, și se adaugă- la asta faptul că în timpul lucru- lui omul a mâncat tot dintr'al său. Ce mai rămâne — se întreabă- Kovács Imre — pentru haine, pentru sare, zahăr, petrol, lemne, ș. a., și mai ales pentru chiria- casei, care e de 3—4—5 chintale- de grâu, sau la acei cărora sta- tul li-a făcut case prin societatea

FAKSz, pentru plata de 110 pengő- pe an (3740 de lei) către socie- tatea Faksz? De medic, de cele- lalte nevoi, nici pomeneală.

In anul 1932 și'n anul acesta

În anul 1932, după socotelile- lui Kerék Mihály (care se ocupă- de situația țărănilor din Ungaria- în revista „Magyar Szemle“ a gro- fului Ștefan Bethlen, fostul prim- ministru din anii trecuți) venea- la o gură de om din familie, din- câștigul de peste an al unui ziuaș, 14 fileri (în banii de-atunci 100- de fileri erau 28—30 de lei). Azi- se vine la o gură de om 3 fileri

»Trei milioane de unguri«

Așa-și întitulează Kovács par- tea dela sfârșit a articolului. În- care spune:

„Dacă te apuci să faci bilanțul- unei familii de muncitor agricol, ajungi la un astfel de deficit, în- cât nu știi ce să zici în fața în- trebării: **Din ce trăiesc?** La familia examinată mai sus, lipsa- de calorii e de 2-3 milioane pe- an. Și e doar vorba de o familie- dintre cele cari câștigă relativ mai- bine. **Sunt însă muncitori cari- din tot câștigul unei veri abia- au dus acasă 40 de kilograme- de grâu. E fenomen general- la lucrătorii agricoli că până- la Crăciun li se găta grăul- câștigat vara, deci abia până- atunci pot să mănânce cu- mare cruțare pâine neagră, și- apoi vine mâncarea stan- dard a sărăciei din pustă: cucuruzul. Azi situația e a- ceasta: că încep încă de-a- cumă (15 Oct. — n. tr.) să- mănânce porumb, fiindcă pâ- nea s'a isprăvit deja, iar până- la Crăciun e gata și porum- bul. Tragedia nesfârșită a sorții- lor este că nu se pot sătura nici- cu cucuruz, pentrucă n'au de- unde să mănânce nici cucuruz- decât odată, în cel mai bun caz- de două ori pe zi. Trăiesc luni- întregi numai cu mălai, fără o- bucată de carne, fără o bucată- de pâine neagră.**

„Și trebuie să spun iarăși- că nici mălai nu pot mânca- decât acei cari au lucrat în- decursul anului. **Cei cari n'au- căpătat de lucru — mor de- foame.** În statisticile morților nu- figurează cei morți de foame, pen- truce sunt ascunși în rubrica ce- lor morți de tuberculoză, de boală- de stomac, etc. Dar tuberculoza- își seceră victimele în primul- rând dintre muncitorii agricoli ai- pusteii, și tocmai din pricina hrăni- neindestulătoare. Iar marele număr- de bolnavi de stomac e rezulta- tul hrănirii cu-aceiași fel de mân- care.

„E prea mic tezaurul de cu- vinte al limbii ungurești, ca să- poți descrie împrejurările în cari- trăiește muncitorul agricol. Așa- cred, după cele de mai sus, că- nici nu trebuie să mai spun că- despre alte exigențe afară de sa- tisfacerea celor mai elementare- necesități, nici nu poate fi vorba- la lucrătorii noștri agricoli. Vieța-

(în banii de azi 100 de fileri sunt- neoficial 34 de lei). „Astă însă se- referă — spune Kovács Imre —- numai la cei cari capătă de lucru“. Cari, precum s'a văzut mai sus, ar- fi fost anul trecut 65%, iar în- anul acesta, în județul Bichiș, 44%.

Nici porc, nici vacă, ci numai la 15—20 la sută o găină

„În trecut — spune apoi Kovács- — ziuașii aveau pe lângă casă- câte un porc sau doi, câte-o vacă; azi vacă și porci n'au, iar gălițe- nu vezi decât rar, la 15—20 la- sută dintre ei“.

culturală n'au. Civilizația secolu- lui al 20-lea o știu numai din- auzite. Vieța religioasă abia acum- în epe să li se formeze, în lumea- mistică, cețoasă, a sectelor ce se- sporesc ca ciupercile. Fiindcă bi- sericile istorice nu s'au ocupat- de ei, acum își caută căi nouă. Sunt foarte materialiste bisericile- recunoscute. Nici de îngropat nu- vor să-l îngroape gratis pe mun- citorul agricol. Cu toate că el- n'are bani de îngropare, **incât- din pricina aceasta țărăni- depe pustă își îngroapă sin- guri în vremea din urmă- morții. Poși adeseori vedea- în dup'amezile cețoase, pe- drumurile conacelor, câte-o- procesiune foarte tristă: în- cap un om trăgând o țileagă- cu un sicriu, și după el con- voitul lenebru cu zdrențele- curgând depe el, iar popă- nicaieri!**

„De încheiere poate atâta încă- — spune la capăt autorul acestei- groaznice descrieri —: că sunt- trei milioane de inși — 30 la- sută din populația țării — cei ce- alcătuiesc această pătură socială; trei milioane dintre cei mai ade- vărați, mai neași și mai buni- unguri!“

Expoziția antirevizionistă

Expoziția antirevizionistă dela- Biblioteca Universității din Cluj- continuă să fie deschisă până- la 15 Noembrie, fiind vizitată în fiecare zi de un- public foarte numeros.

Expoziția a avut de dat la- Cluj un examen serios, pen- truce a descins într'un mediu- de oameni de știință, cari sunt- foarte bine pregătiți în Ches- tiunea propagandei antirevi- zioniste.

Părerea unanimă este că- expoziția a fost concepută că- se poate de bine.

Expoziția Ligii a fost vizitată

La Seghedin, precum arată „Uj- Magyarország“ din 29 Oct., s'a 'nfiin- țat sub conducerea prefectului- și-a câtorva grofițe o societate- pentru apărarea animalelor.

Era de bună seamă mai sim- țită nevoia înființării unei socie- țăți pentru apărarea celor trei mi- lioane de țărani fără o palmă de- pământ. Dar la asemenea dobi- toace grofițele și fișpanii raiului- hortist n'au vreme să se gândească.

Vestitul locotenent-colonel Paul- Pronay, cel cu năvala în Burgen- land și cu jugănișurile dela 'ncepu- tul regimului hortist, a fost dat- în judecată, dupăcum am mai- anunțat, de fostul ministru de răz- boi contele Carol Csáky, pentrucă- l-a calomniat printr'un pamflet, spunând despre el c'a trebuit să- plece din fruntea ministerului ar- matei din pricina unor nereguli- bănești.

Procesul s'a terminat cu con- damnarea lui Pronay la 600 pengő- amendă, suspendându-se însă apli- carea sentinței.

Acuzatul ceruse să i se admită- să facă dovada, dar tribunalul a- fost de părerea că „nu e de în- teres obștească să se ordone dovediri- cu privire la rolul unor per- soane retrase din viața publică“.

Pronay a făcut apel. (Cf. „Ma- gyarság“ din 31. X.)

„Magyarság“ și alte ziare- budapestane din 3 Nov. crt. au- anunțat că s'a ținut la 31 Oct. la Budapesta adu- narea generală anuală a „Societății pe acțiuni Minele- maghiare Uricani-Valea-Jiu- lui.“

Nu 'nfelegem. Ce caută în- titulatura aceasta cuvântul- „maghiare“? Și ce fel de so- cietate funcționează la Bu- dapesta sub numele acesta? Fiindcă noi știm că minele- cu pricina sunt demult na- ționalizate.

Români din Beiuș și din ținutul Beiușului!

Confecționați-vă costumele la croitorul- **CRĂCIUN COTRĂU** singurul croitor- român din Beiuș. Execuție promptă, artistică și traniecă, după- cele mai elegante modele.

Eșecul campaniei revizioniste a ungarilor în America

Agenția Centropress a transmis săptămâna aceasta un foarte interesant comunicat în legătură cu acțiunea revizionistă din America a ungarilor, de care gazeta noastră s'a ocupat în destule rânduri.

Se arată în acest comunicat că ziaristul Pethő dela „Szabadság” (gazeta maghiară din Statele-Unite care a început astăzi primăvara adunarea „milioniului de semnături” pe memoriul ce vor să-l trimită din America la Geneva ca să ceară revizuirea tratatului de pace dela Trianon), a fost nevoit să plece dela Budapesta în America din cauza unor neplăceri, adică a unor lucruri necurate, și s'a apucat de isprava cu milionul de sem-

nături ca să se reabiliteze față de cei dela Budapesta. Dealtfel în America nimeni nu-i socoate povestea cu milionul de semnături decât o poveste. Se laudă că are pân'acum 200 de mii de semnături, dar nu-l crede nimeni. Semnăturile ce le are sunt luate prin mistificare, sau sunt fictive ba chiar falsificate, ca cele dela alegerile parlamentare ale generalului Gömbös.

Eșecul campaniei lui Pethő și a ziarului „Szabadság” a fost dealtfel arătat și în ziarele budapestane, de către profesorul maghiar din Cleveland Iosif Reményi. S'a invederat acest eșec și la adunarea ungurească ținută la 31 Oct. la Filadelfia. De unde a-

dunarea aceasta era să fie revizionistă, nu numai că nu s'a vorbit la ea despre revizuire, ci ungarul de stânga veniți la întrunire au protestat în contra guvernului maghiar fiindcă nu dă cetățenilor săi libertăți publice și drept de vot. În rezoluția adunării nici vorbă nu e de revizuire.

Gazeta „The Cleveland Plain Dealer” a publicat în urma acestora un articol foarte energetic în contra acțiunii ce-o încearcă în America Liga revizionistă maghiară, sfătuiind guvernul american și pe americanii conștiincioși să nu se amestece în chestiunile din Europa Centrală, deoarece ungarul care le cer amestecul, se ocupă de intrigi dăunătoare păcii.

Depe frontul tripourilor

Citim în ziarul „Universul” următoarele:

„Există la Galați un sindicat al ziaristilor, care a obținut dela ministerul muncii autorizație pentru funcționarea unui cerc închis. Autorizația a fost însă numai de formă pentru „cerc închis”, căci în realitate, la adăpostul numelui ziaristilor, s'a deschis un tripou „deschis” tuturor celor cari aveau bani de pierdut, după cum constată în procesul-verbal din 18 Septembrie primul-procuror al tribunalului de Covurlui, d. Aurel Vidrașcu, care concludă astfel:

„Din asocierea acestor două grupe, ziaristi și tripoteri, rezultă atât consecințele disolvării asociației sindicatului ziaristilor care a obținut personalitatea juridică pe baza altui scop decât jocul la noroc, și ale anulării autorizației pentru aceste jocuri, cât și consecința imediată dictată de principiile de drept comun (art. 439-351 c. p.) ce guvernază materia dreptului comun în jocurile de noroc, care este sancționarea în corecțional pentru exercitarea ruletei și transformarea cercului în cazino public, penalitate ce urmează a fi aplicată deopotrivă conducătorilor ambelor acestor două grupări, cu confiscarea banilor, meselor și uneltelor de joc”.

Procesul-verbal constată apoi funcționarea ruletei mecanice, confiscarea banilor, depozitiile membrilor din comitetul sindicatului ziaristilor din Galați și alte amănunte penibile asupra cărora nu mai insistăm.

Prin rechizitoriile No. 14030 din 11 Octombrie și No. 14432 din 14 Octombrie s'a deschis acțiune publică, potrivit art. 354 din codul penal, contra membrilor din comitetul sindicatului gâlățean cari patronau tripoul.

Suntem siguri că majoritatea membrilor sindicatului ziaristilor din Galați n'avea cunoștință de manoperile tripoterilor și de aceea au datoriat să reacționeze alături de toți cei cari luptă pentru demnitatea profesională.

Guvernul lucrează la întocmirea unei legi a presei prin care se pun condiții de studii, moralitate etc. tuturor celor cari fac parte din breasla gazetărească. Asociațiile de presă au datoriat să ceară să se statornicească și această incompatibilitate categorică: ori ziarist ori patron de tripou.

Altfel, ce autoritate morală ar mai avea cei cari protestează împotriva trișorilor tripourilor și patronilor caselor de înșelăciune, dacă îngăduie ca unii de ai lor, la adăpostul titlaturii de ziarist, să facă aceleași operațiuni în dauna altor victime, dar cu aceleași metode.

Cei cari cer curățirea moravurilor publice trebuie să înceapă prin curățirea propriei lor case!

Recomandăm decizia de mai sus a parchetului de Covurlui și adnotațiile ce i le face ziarul „Universul”, autorităților și ziaristilor din Ardeal, unde aproape nu mai este oraș fără tripouri „gazetărești”, înființate cu câteva complicități românești de cele mai deochiate ipochimene din presa euro-maghiară.

O nouă officină iredentistă

(Continuare din pagina 1-a)

păce intransigenții dați afară din „Kulturverein” i-au luat prin manifeste publice calitatea de a mai vorbi în numele germanilor din Ungaria, nu și-a putut scrie această ciudată scrisoare (neexplicabilă nici prin legăturile ce sunt azi între Ungaria și Germania) decât în calitatea de propagandă încă de-acum câțiva ani al înființării în scop iredentist a unui asemenea institut.

De altfel pentru ceea ce ne spune în această calitate: pentru chestia cu Ungaria-Mare și mai ales pentru cea cu scrisoarea deschisă către Jakabffy Elemer, îi suntem mulțumitori. Fiindcă între acest Jakabffy și între noua officină iredentistă ce se înființează la Budapesta sunt și vor fi legături la care trebuie să luăm aminte.

larăși despre

fidei-comisuri

Generalul Gömbös și-a deschis luna trecută parlamentul pentru ca să arunce lumii ungurești, care prea îi cerea capul, două proiecte de legi senzaționale: reforma fidei-comisurilor și o lege nouă a conversiunii agricole.

A greșit-o însă cu amândouă, și repede a închis parlamentul ca să nu mai audă criticile ce începuseră să i se învârtăiească în jurul capului.

Legea datoriilor agricole, precum am arătat în numărul trecut, s'a întors în contra guvernului, fiindcă toată lumea a văzut că țărâtimea mărunță nu beneficiază de ușurările ei, în schimb vor fi avantați dela caz la caz latifundiarul dacă se lasă de habsburgism și se dau cu guvernul. A asvârlit 'napoi în capul guvernului proiectul de lege un dușman nu mai mic al regimului decât Ștefan Bethlen, și lovitura a venit din plin. Sesiunea parlamentului s'a întrerupt deci înainte de-a ajunge proiectul de lege la vot.

Reforma fidei-comisurilor, — adică a acelor latifundii nemeșesti cari nu se pot vinde sau împărți și nu se pot moșteni decât de unul dintre urmași, ceilalți beneficiind numai de venituri, — n'a ajuns nici măcar să se discute. Și s'a putut înțelege din „Pesti Hirlap” de ce. Deși proprietarii de fidei-comisuri nu s'atinsă decât principal prin reforma aceasta, s'aa ridicat cu toții în contra guvernului, și i-au imputat că a adus proiectul de lege fără să se consulte cu ei. „Pesti Hirlap” a anunțat deunăzi că din cauza aceasta proiectul nu mai vine deocamdată la rând.

Când sa redeschis deci Marți parlamentul, se va redeschide sub auspiciu destul de urite pentru guvern. Mai ales că rezultatele alegerilor parțiale de până acum au slăbit și ele poziția guvernului, și e rost să i-o slăbească și cele ce mai urmează să se facă de-acum.

Săptămâna

In Abisinia n'au mai fost aproape toată săptămâna lucruri. Pe frontul de miazăzi s'au dat lupte crâncene, dar italienii nu au ajuns nici după zece zile de atacuri scopul principal: ocuparea haiului; cel puțin până la 8. XI, când scriem acestea, n'au venit despre căderea acestei cetăți. Pe frontul de miazănoapte trupele liene dela Adigrat s'au scoborât până la Makale, cele dela au rămas fixate pe apa Takaze, iar cele dela Acsum au ocupat stâng al râului Setit, spre granița Sudanului egiptean, pentru pună capăt năvalilor în Eritreea. Despre căderea orașului Makale venit încă știri. Până Joi ofensiva nu putuse fi începută din ploilor torențiale.

Abisinienii și-au concentrat trupele pe apa Geva, în spațiul la stânga orașului Makale. Negusul n'a plecat încă în lagărul dela Desie, dar pregătirile de plecare sunt gata. Se observă mari la abisinieni pe frontul dela răsărit (Mossa Ali), unde după semnele se pregătește un atac în contra Eritreii.

La Geneva s'a fixat pe ziua de 18 Noembrie data când începe aplicarea sancțiunilor. În vederea acestei zile Italia a luat de apărare, reducând consumația cărnii și-a altor alimente, dease consumul cărbunilor, petrolului, bezinei, etc., și a oprit importurile de lux. S'au făcut mari comenzi de benzină și de alte cole în Statele Unite.

S'au continuat și în săptămâna aceasta tratativele între Mussolini și Drummond, pentru o împăcare italo-engleză cu retragerii oștilor italiene din Libia.

In unele țări din Statele-Unite ale Americii s'au făcut ieri die'ale. Democrații președintelui de republică Roosevelt au în minoritate față de republicani.

In Franța continuă îngrijorările interne pricinuite de miile impuse din nou prin cele 302 de decrete-legi ale d-lui Fiindcă unele decrete au fost retrimise de comisia financiară a mentului ca să fie modificate, e vorba ca d. Laval să pună chestiunea încrederei.

In Grecia, plebiscitul pentru reîntronarea monarhiei s'a cu o victorie de peste 90 la sută a monarhiștilor. S'a trimis la o delegație de miniștri și generali ca să invite pe regele George întoarcă în țară. Regele va sosi la Atena la 17, după alte 24 Noembrie, intrând în capitală într'un Daumont de aur.

Mai sunt câteva zile până tragerea din 15 Noembrie 1919

Vreți să fiți milionar? Cheia norocului Dvs, un la marea și norocoasă colectură ardeleană și bănuție

BANCA ILIESCU S. A. C.
Prindeți norocul trimițând imediat L prin cec postal No 40.050.

Loteria de Stat

Cătră abona

Atragem atenția onoraților restanțieri din localitate unde n'avem incasatori, că am aplicat și vom aplica de-acum înainte pe adresa liecării o ștampilă cu data li-a expirat abonamentul, sau dacă n'au găsit de cum să achite ceva măcar din costul gazetei, o ștampilă cu cașia că abonamentul nu e achitat.

Abonații al căror abonament a expirat mai demur sunt rugați stăruitor să se pună la curent. Iar cei cari și-au achitat de loc abonamentul — unii chiar din Septembrie a fost anul — sunt invitați în chipul cel mai serios și-l achite, fiindcă altfel vom recurge la măsuri pentru n'au să ne mulțumească.

Deoarece de când am început să aplicăm ștampilă dintre abonații cari nu și-au achitat abonamentul și de cuviință să ne trimită gazeta 'napoi, lără să și plătească datorița a o achita pe timpul cât au primit-o (unii întreg sau chiar dela început), îi somăm să și achite târziat datoriat. La orice astfel de necuviință vom răspunde cu sancțiuni după măsura purtării lor, dându-i pe justiției și publicându-le mereu numele în gazetă, cu pierdere din numărul viitor, până nu și vor li plătit datorița.

Abonamentul pe anul în curs este de 130 lei pe an sau 70 lei pe 6 luni. Pentru lunile din anul trecut se va plăti după costul de atunci al gazetei, 15 lei pe lună.

Toți cari aveți drum pela Cluj, nu uitați să vizitați expoziția Ligii Antirevizioniste din sala de expoziții a Bibliotecii Universității.